ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 25ης Φεβρουαρίου 2003 *

Στην υπόθεση Τ-4/01,

Renco SpA, με έδρα το Μιλάνο (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τους δικηγόρους D. Philippe και F. Apruzzi, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

ενάγουσα,

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενου από τους F. van Craeyenest και M. Arpio Santacruz, επικουρούμενους από τον δικηγόρο J. Stuyck,

εναγομένου,

που έχει ως αντικείμενο αίτημα περί αποκαταστάσεως της ζημίας που φέρεται ότι υπέστη η ενάγουσα κατόπιν της αποφάσεως του Συμβουλίου να μην της αναθέσει την αποτελούσα αντικείμενο της από 30 Ιουλίου 1999 (ΕΕ S 146) προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών σύμβαση αριθ. 107865 με σκοπό την πραγματοποίηση γενικών εργασιών διαρρυθμίσεως και συντηρήσεως των κτιρίων του Συμβουλίου,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. D. Cooke, Πρόεδρο, R. García-Valdecasas και P. Lindh, δικαστές,

γραμματέας: D. Christensen, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 7ης Φεβρουαρίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

1 Η σύναψη από το Συμβούλιο συμβάσεων δημοσίων έργων διέπεται από τις διατάξεις του πρώτου τμήματος του τίτλου IV (άρθρα 56 έως 64α) του δημοσιονομικού κανονισμού της 21ης Δεκεμβρίου 1977, ο οποίος εφαρμόζεται επί του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/002, σ. 77), όπως τροποποιήθηκε για τελευταία φορά πριν από την άσκηση της παρούσας προσφυγής με τον κανονισμό (ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ) 2673/1999 του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1999 (ΕΕ L 326, σ. 1).

2 Σύμφωνα με το άρθρο 56 του δημοσιονομικού κανονισμού, «κάθε όργανο οφείλει να εκπληρώνει τις ίδιες υποχρεώσεις με εκείνες που υπέχουν οι φορείς των κρατών μελών» δυνάμει των οδηγιών περί των συμβάσεων δημοσίων έργων, οσάκις το ποσό μιας συμβάσεως εγγίζει ή υπερβαίνει τα προβλεπόμενα από τις εν λόγω οδηγίες κατώτατα όρια.

3 Εν προκειμένω, ως κανονιστική ρύθμιση αναφοράς λαμβάνεται η οδηγία 93/37/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων (ΕΕ L 199. σ. 54), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 1997 (ΕΕ L 328, σ. 1).

4 Το άρθρο 8 της οδηγίας 93/37, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/52, προβλέπει:

«1. Η αναθέτουσα αρχή γνωστοποιεί εντός προθεσμίας 15 ημερών από την παραλαβή γραπτής αιτήσεως, σε κάθε αποκλεισθέντα υποψήφιο ή υποβαλόντα προσφορά τους λόγους απορρίψεως της υποψηφιότητάς του ή της προσφοράς του και, σε κάθε υποβαλόντα, η προσφορά του οποίου έγινε δεκτή, τα χαρακτηριστικά στοιχεία και τα πλεονεκτήματα σχετικά με την επιλεγείσα προσφορά, καθώς και το όνομα του αναδόχου.

[...]»

5 Το τροποποιηθέν άρθρο 18 της οδηγίας 93/37 προβλέπει:

«Η ανάθεση της συμβάσεως χωρεί με βάση τα προβλεπόμενα στα άρθρα 30 έως 32 της παρούσας οδηγίας κριτήρια [...]».

6 Το άρθρο 30 της οδηγίας 93/37 προβλέπει:

«1. Τα κριτήρια βάσει των οποίων οι αναθέτουσες αρχές αναθέτουν τα δημόσια έργα είναι τα ακόλουθα:

α) είτε αποκλειστικά η χαμηλότερη τιμή·

β) είτε, αν η ανάθεση γίνεται στον υποβαλόντα την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, διάφορα κριτήρια, ανάλογα με το αντικείμενο της οικείας συμβάσεως: π.χ. η τιμή, η προθεσμία εκτελέσεως, τα έξοδα λειτουργίας, η αποδοτικότητα, η τεχνική αξία.

2. Στην περίπτωση που αναφέρεται στην παράγραφο 1, στοιχείο β', οι αναθέτουσες αρχές μνημονεύουν, στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στην προκήρυξη, όλα τα κριτήρια για την ανάθεση του έργου τα οποία προτίθενται να χρησιμοποιήσουν και, ει δυνατόν, κατά φθίνουσα τάξη σπουδαιότητας.

3. [...]

4. Αν, για μια δεδομένη σύμβαση, οι προσφορές παρίστανται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τις προβλεπόμενες εργασίες, η αναθέτουσα αρχή ζητεί εγγράφως, προτού απορρίψει τις προσφορές αυτές, τις διευκρινίσεις που κρίνει σκόπιμες για τα στοιχεία της προσφοράς και επαληθεύει τα στοιχεία της προσφοράς, λαμβάνοντας υπόψη την παρεχόμενη αιτιολόγηση.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λαμβάνει υπόψη την αιτιολόγηση σχετικά με την οικονομία που επιτυγχάνεται χάρη στη μέθοδο κατασκευής ή τις τεχνικές λύσεις που έχουν επιλεγεί ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες υπό τις οποίες ο υποβάλλων την προσφορά εκτελεί τις εργασίες ή την πρωτοτυπία της μελέτης του.

[...]»

Ιστορικό της διαφοράς

7 Με την υπ' αριθ. 107865 προκήρυξη της 30ής Ιουλίου 1999 (ΕΕ S 146), η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου κίνησε διαδικασία περιορισμένης προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών με αντικείμενο γενικές εργασίες διαρρυθμίσεως και συντηρήσεως των κτιρίων του Συμβουλίου στις Βρυξέλλες· η ως άνω προκήρυξη αντικατέστησε έτερη προκήρυξη της 4ης Ιουνίου 1999 (ΕΕ S 107). Η διαδικασία επρόκειτο να καταλήξει στη σύναψη συμβάσεως πλαισίου πενταετούς διαρκείας, με τη δυνατότητα ανανεώσεώς της ανά δωδεκάμηνο. Διευκρινιζόταν επίσης με την προκήρυξη ότι «[κ]ατά το 1998, το κόστος των εν λόγω εργασιών διαρρυθμίσεως και συντηρήσεως ανερχόταν σε 5 000 000 ευρώ».

8 Η συγγραφή υποχρεώσεων της προκηρύξεως προέβλεπε υπό το φέρον τον τίτλο «Κριτήρια επιλογής» σημείο IV.5:

«α) Η [Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου] επιλέγει μεταξύ των υποβληθεισών προσφορών εκείνη που εκτιμά ως την πλέον ενδιαφέρουσα, λαμβανομένων υπόψη των προσκομισθέντων από την επιχείρηση στοιχείων. Λογίζονται ιδίως ως αποφαστικής σημασίας κριτήρια:

— το ότι η προσφορά πληροί τα κριτήρια·

— το ύψος της προσφοράς·

— η πείρα και η ικανότητα της μόνιμης ομάδας προσωπικού για την εκτέλεση παρομοίων με τις περιγραφόμενες στη συγγραφή υποχρεώσεως παροχές·

— η πείρα και η τεχνική ικανότητα της επιχειρήσεως·

— η αφορώσα τον συντονιστή ασφαλείας πρόταση·

— η ποιότητα των τυχόν προτεινομένων υπεργολάβων και προμηθευτών·

— η τεχνική ποιότητα των προτεινομένων υλικών εξοπλισμών·

— τα προτεινόμενα μέτρα για την τήρηση των επιβαλλομένων προθεσμιών εκτελέσεως.

[...]».

9 Η συγγραφή υποχρεώσεων διευκρίνιζε ότι η προς ανάθεση σύμβαση αποτελούσε σύμβαση πλαίσιο δεσμεύουσα τους δύο συμβαλλομένους για τα γενικά θέματα διοικητικής και τεχνικής φύσεως, καθώς και για τις λεπτομέρειες καθορισμού των τιμών, των ποιοτήτων και των προθεσμιών.

10 Η συγγραφή υποχρεώσεων προέβλεπε τρεις τύπους παροχών. Πρώτον, ο επιχειρηματίας υπεχρεούτο να συστήσει πολυδύναμη ως προς τη σύνθεσή της μόνιμη ομάδα προσωπικού αποτελούμενη από δεκαέξι πρόσωπα. Ο ρόλος της συνίστατο, αφενός, στην προετοιμασία, τη διαχείριση και τον συντονισμό των εργασιών διαρρυθμίσεως και συντηρήσεως και, αφετέρου, στην εκτέλεση τμήματος των ανωτέρω εργασιών. Οι υποβαλόντες προσφορές ήσαν υποχρεωμένοι να απαριθμούν στο τμήμα Α ενός συγκεντρωτικού καταλόγου την τιμή μονάδας ανά ώρα για κάθε μέλος της μόνιμης ομάδας καθώς και το συνολικό ποσό για τις παρεχόμενες από τη μόνιμη ομάδα υπηρεσίες, το ύψος του οποίου υπολογίζεται βάσει τεκμαιρόμενου αριθμού 1 800 ωρών ανά μέλος. Εξάλλου, η προς σύναψη σύμβαση περιελάμβανε μεταξύ άλλων δύο τύπους σχεδίων. Ο πρώτος τύπος σχεδίου περιελάμβανε εργασίες διαρρυθμίσεως και συντηρήσεως τις οποίες δεν είχε ακόμη προσδιορίσει το Συμβούλιο. Για τις ανωτέρω εργασίες, οι υποβαλόντες προσφορές ήσαν υποχρεωμένοι να απαριθμούν στο τμήμα Β του συγκεντρωτικού καταλόγου την τιμή τους για κάθε θέση ενός υπό τύπον υποδείγματος πίνακα παροχών εκ μέρους του εργατικού δυναμικού προμηθείας των υλικών. Ο δεύτερος τύπος σχεδίου περιελάμβανε επτά θέσεις εργασιών τις οποίες είχε μεν προσδιορίσει το Συμβούλιο κατά τον χρόνο της προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών των οποίων, όμως, η εκτέλεση μπορούσε να αποφασιστεί ή όχι μεταγενέστερα από το Συμβούλιο. Οι υποβαλόντες προσφορές όφειλαν να συμπεριλάβουν μια τιμή για τις εν λόγω εργασίες στο τμήμα Γ του συγκεντρωτικού καταλόγου.

11 Σύμφωνα με τη συγγραφή υποχρεώσεων, οι παρεχόμενες από τη μόνιμη ομάδα υπηρεσίες θα αμείβονταν με βάση την καθορισμένη, στα πλαίσια των συμβατικών τιμοκαταλόγων, τιμή κατά τον πραγματικό χρόνο παροχής τους, ενώ για τις αφορώσες τα διάφορα σχέδια του τμήματος Β και Γ του συγκεντρωτικού καταλόγου παροχές θα ίσχυαν οι τιμές της υποβληθείσας προσφοράς. Για τις τρεις ανωτέρω περιπτώσεις, οι υποβαλόντες προσφορές όφειλαν να συντάξουν τους τιμοκαταλόγους και τις τιμές τους λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι για την έκδοση τιμολογίων θα ίσχυε συντελεστής προσαυξήσεως ή πολλαπλασιαστής για τα «γενικά έξοδα της έδρας της επιχειρήσεως».

12 Συγκεκριμένα, η συγγραφή υποχρεώσεων διευκρίνιζε ότι στις τιμές και τους τιμοκαταλόγους για τα τμήματα Α, Β και Γ του συγκεντρωτικού καταλόγου δεν περιλαμβάνονταν «οι πραγματοποιούμενες στην έδρα του επιχειρηματία παροχές ή οι σχετικές με την έδρα, όπως [ιδίως]: το έμμεσο κόστος του προσωπικού στο μέτρο που δεν συμπεριλαμβάνεται στους τιμοκαταλόγους· η διοίκηση του προσωπικού· τα γενικά έξοδα λειτουργίας· η γενική λογιστική· οι ασφαλίσεις έναντι παντός κινδύνου του εργοταξίου και η αστική ευθύνη· η εγγύηση περί της καλής αποπερατώσεως των

εργασιών· η αμοιβή των διευθυντών επιχειρήσεων· τα έξοδα καταρτίσεως του προσωπικού· οι φόροι [και] τα κέρδη της επιχειρήσεως». Για τα «γενικά έξοδα έδρας», όπως τα μόλις απαριθμηθέντα, ίσχυε ενιαίος συντελεστής προσαυξήσεως ή πολλαπλασιαστής τον οποίο επρόκειτο να προσδιορίσουν οι υποβάλλοντες προσφορές κατά την υποβολή των προσφορών τους και επρόκειτο να εφαρμοστεί επί των τιμών και τιμοκαταλόγων των περιλαμβανομένων στα τμήματα Α, Β και Γ του συγκεντρωτικού καταλόγου παροχών. Επιπλέον, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, αν ο επιλεγείς υποβαλών προσφορά ανέθετε σε υπεργολάβους τη διενέργεια εργασιών, δικαιούνταν να προσθέσει στην τιμή των υπεργολάβων τον συντελεστή προσαυξήσεως που υποδεικνύει στην προσφορά του. Οι εργασίες αυτές αφορούσαν ενδεχομένως τις προβλεπόμενες με τη συγγραφή υποχρεώσεων ή και τις μη προβλεπόμενες.

13 Προέχει η διευκρίνιση ότι οι προτεινόμενες για τα τμήματα Α και Β τιμές αντιστοιχούσαν απλώς στο κατά προσέγγιση κόστος των οικείων παροχών σε ετήσια βάση, ενώ η προτεινόμενη τιμή για το τμήμα Γ αντιστοιχούσε στην τιμή ορισμένων σχεδίων που περιελάμβανε η συγγραφή υποχρεώσεων και που επρόκειτο να εκτελεστούν κατά τη διάρκεια ισχύος της συμβάσεως.

14 Οι οκτώ συνολικά υποψήφιοι ενημερώθηκαν στις 28 Οκτωβρίου 1999 ότι είχαν επιλεγεί προκειμένου να συμμετάσχουν στην κλειστή διαδικασία προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών. Από τους οκτώ αυτούς υποψηφίους, τρεις, και συγκεκριμένα οι Strabag Benelux NV (στο εξής: Strabag), η εταιρία Entreprises Louis De Waele (στο εξής: De Waele) και η ενάγουσα, υπέβαλαν νομότυπη προσφορά.

15 Η ενάγουσα υπέβαλε στις 11 Ιανουαρίου 2000 προσφορά ύψους 3 946 745,49 ευρώ σε ετήσια βάση. Η προσφορά αυτή κρίθηκε ως συνάδουσα προς τις διατάξεις της συγγραφής υποχρεώσεων.

16 Κατόπιν μιας πρώτης εξετάσεως της προσφοράς της ενάγουσας, το Συμβούλιο εκτίμησε ότι ορισμένες από τις περιλαμβανόμενες στην προσφορά τιμές παρίσταντο «ασυνήθως χαμηλές» και ότι άλλες «δεν [κάλυπταν] ούτε καν την προμήθεια των

υλικών και εξοπλισμών». Με έγγραφο της 20ής Ιανουαρίου 2000, το Συμβούλιο κάλεσε την ενάγουσα να επαληθεύσει τους υπολογισμούς της προσδιορίζοντας επακριβώς τις οικείες θέσεις. Τόνισε επίσης ότι η ενάγουσα είχε παραλείψει να συμπεριλάβει ορισμένες τιμές αφορώσες εξοπλισμούς μαγειρείου.

17 Με το από 24 Ιανουαρίου 2000 έγγραφό της προς το Συμβούλιο, η ενάγουσα επιβεβαίωσε τις τιμές της διαφωνώντας με την άποψη ότι ήσαν ασυνήθως χαμηλές και διευκρινίζοντας:

«[...] αξιολογήσαμε και προετοιμάσαμε την προσφορά μας αποδίδοντας εξαιρετική προσοχή και συνδιαμορφώσαμε τις τιμές με τους συνήθεις προμηθευτές μας (με τους οποίους εργαστήκαμε εντατικά επί σειρά ετών)· συναφώς, η προσφορά μας υποβλήθηκε στοχεύοντας στο να είναι όλως ανταγωνιστική (τηρώντας όλες τις τεχνικές προδιαγραφές) προκειμένου να επιτύχουμε τελικά την ανάθεση της συμβάσεως».

18 Με το από 1ης Φεβρουαρίου 2000 έγγραφό του προς την ενάγουσα, το Συμβούλιο ζήτησε πληροφοριακά στοιχεία επί ορισμένων τιμών που είχαν παραλειφθεί από την προσφορά της. Στο ίδιο έγγραφο αναφέρθηκε ότι, μολονότι η ενάγουσα επιβεβαίωσε με το από 24 Ιανουαρίου 2000 έγγραφό της τις τιμές των θέσεων που το ίδιο έκρινε ως ασυνήθως χαμηλές, δεν δόθηκε καμία αιτιολογία ως προς τις εν λόγω τιμές, ορισμένες από τις οποίες, ιδίως αυτές στον κλάδο των ειδών υγιεινής, δεν κάλυπταν ούτε καν την προμήθεια του υλικού. Ακολούθως, το Συμβούλιο ζήτησε επιπλέον πληροφορίες για εκατό περίπου θέσεις.

19 Οι εκπρόσωποι της ενάγουσας και του Συμβουλίου συνήλθαν σε σύσκεψη στις Βρυξέλλες στις 9 Φεβρουαρίου 2000 προκειμένου να διευκρινίσουν ορισμένες πτυχές της προσφοράς. Μετά τη σύσκεψη αυτή, η ενάγουσα απάντησε επισήμως, με έγγραφο της 11ης Φεβρουαρίου 2000, στο από 1ης Φεβρουαρίου 2000 έγγραφο του

Συμβουλίου, εμμένοντας εν γένει στις προταθείσες με την από 11 Ιανουαρίου 2000 προσφορά της τιμές και δικαιολογώντας αυτές εκ του γεγονότος ότι η ολιστική απαρίθμηση των θέσεων επέτρεπε τον συμψηφισμό των διαφόρων τιμών. Διευκρίνισε ειδικότερα ότι:

«η πολιτική μας συνίστατο στην αξιολόγηση κάθε σχεδίου με βάση την κατ' αποκοπή τιμή κατανέμοντας το κόστος των διαφόρων θέσεων όχι πάντοτε ομοιογενώς, αλλά κατά τρόπο επιτρέποντα να κερδηθεί χρόνος κατά την προετοιμασία της προσφοράς. Επιπλέον, η πολιτική αυτή δεν ισχύει αποκλειστικά για το κόστος αλλά και για τα οφέλη που προεξοφλούνται με την προσφορά. Εν προκειμένω, επιβεβαιώνουμε τη δέσμευσή μας να εκτελέσουμε τις εργασίες, εν όλω ή εν μέρει, σύμφωνα με την προσφορά μας και τις απαιτήσεις σας. Κατά την εκτίμησή μας, ελήφθησαν υπόψη οι εγγενείς με την απόφασή μας κίνδυνοι».

20 Με απόφαση της 12ης Απριλίου 2000, ληφθείσα με βάση γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής αγορών και προμηθειών της 5ης Απριλίου 2000 (στο εξής: ΣΕΑΠ) και εκθέσεως που έφερε την ίδια ημερομηνία και της διαβιβάστηκε (στο εξής: έκθεση της ΣΕΑΠ), το Συμβούλιο ανέθεσε τη σύμβαση στην De Waele, η προσφορά της οποίας ανερχόταν σε 4 088 938,10 ευρώ ετησίως. Η απόφαση αυτή δημοσιεύθηκε στις 29 Απριλίου 2000 υπό τον αριθμό 054869 (ΕΕ S 84).

21 Με έγγραφο της 14ης Απριλίου 2000, το Συμβούλιο ενημέρωσε την ενάγουσα επί της απορρίψεως της προσφοράς της.

22 Με έγγραφο της 26ης Απριλίου 2000, η ενάγουσα ζήτησε από το Συμβούλιο να της διαβιβάσει «την επίσημη αιτιολογία εκ μέρους της κοινοτικής αρχής προκειμένου [να την αποκλείσει] από την ανωτέρω σύμβαση, εντός προθεσμίας 8 ημερών». Με έγγραφο της 10ης Μαΐου 2000, η ενάγουσα επανέλαβε το αίτημά της.

23 Με έγγραφο της 11ης Μαΐου 2000, το Συμβούλιο απάντησε στο αίτημα της ενάγουσας ως ακολούθως:

«Σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 93/37/ΕΟΚ του Συμβουλίου, περί του συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων, τα κριτήρια αναθέσεως της συμβάσεως επαναλαμβάνονταν στη συγγραφή υποχρεώσεων της προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών [...].

Επομένως, οι τρεις παραληφθείσες στις 11 Ιανουαρίου 2000 προσφορές αναλύθηκαν και αποτέλεσαν αντικείμενο συγκρίσεως δυνάμει των ανωτέρω κριτηρίων. Έπεται ότι η σύμβαση ανατέθηκε στην De Waele, η οποία είχε υποβάλει την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής απόψεως προσφορά.

Για την ενημέρωσή σας, προσθέτω ότι η προσφορά της Renco δεν κατατάσσεται, για κανένα από τα οκτώ μνημονευόμενα στη συγγραφή υποχρεώσεων κριτήρια, σε καλύτερη θέση από εκείνη της De Waele.»

24 Με έγγραφο της 15ης Μαΐου 2000, η ενάγουσα ζήτησε από το Συμβούλιο συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με την απόρριψη της προσφοράς της, αφού υπογράμμισε ότι, κατά την άποψή της, η προσφορά της ήταν ευνοϊκότερη από εκείνη της De Waele.

25 Με τηλεαντιγράφημα της 24ης Μαΐου 2000, η ενάγουσα ζήτησε απάντηση επί του από 15 Μαΐου 2000 εγγράφου της, ενώ, με έγγραφο της 2ας Ιουνίου 2000, επανέλαβε το υποβληθέν με το έγγραφο της 26ης Απριλίου 2000 αίτημά της. Ζήτησε επίσης «αντίγραφο των πρακτικών περί εκτιμήσεως των υποβληθεισών στα πλαίσια της εν λόγω συμβάσεως προσφορών που συνέταξε η επιτροπή».

26 Με έγγραφο της 14ης Ιουνίου 2000, το Συμβούλιο απάντησε στα από 15 Μαΐου και 2 Ιουνίου 2000 έγγραφα της ενάγουσας και της παρέσχε συμπληρωματικά στοιχεία

αφορώντα την απόρριψη της προσφοράς της. Διευκρίνισε τη θέση της προσφοράς της ενάγουσας έναντι εκείνων της De Waele και της Strabag, όσον αφορά τα οκτώ κριτήρια αναθέσεως. Ειδικότερα σε σχέση με το ύψος της προσφοράς, το Συμβούλιο διευκρίνισε ότι η προσφορά της ενάγουσας κατατασσόταν στην τρίτη θέση ενόψει του «πολύ μεγάλου αριθμού ασυνήθως χαμηλών τιμών, για τις οποίες [η ενάγουσα] δεν προσκόμισε ενδεδειγμένη αιτιολογία [...], του υψηλού πολλαπλασιαστή για γενικά έξοδα [και] του υψηλότερου κόστους της συμβάσεως οσάκις αξιολογείται για την πενταετή συμβατική διάρκεια». Το Συμβούλιο κατέληξε ως εξής:

«Μολονότι η υποβληθείσα προσφορά [της ενάγουσας] παρίσταται βραχυπρόθεσμα ως η συμφερότερη, δεν επιλέγεται, αφενός, λόγω του ύψους της προτάσεώς της σε πενταετή βάση και ορισμένων ζητημάτων σχετικά με τις τιμές, αφετέρου, επειδή, βάσει άλλων κριτηρίων εκτιμήσεως, δεν κατατάσσεται σε καλύτερη θέση από εκείνη της De Waele.»

27 Με έγγραφο της 21ης Ιουνίου 2000, η ενάγουσα ζήτησε εκ νέου από το Συμβούλιο να της κοινοποιήσει αντίγραφο του διοικητικού φακέλου. Με έγγραφο της 4ης Ιουλίου 2000, το Συμβούλιο αρνήθηκε να δώσει ευνοϊκή συνέχεια στο εν λόγω αίτημα.

28 Με δικόγραφο που κατέθεσε στο Πρωτοδικείο στις 3 Αυγούστου 2000, το οποίο πρωτοκολλήθηκε υπό τον αριθμό Τ-205/00, η ενάγουσα άσκησε προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2000, με την οποία απορρίφθηκε το αίτημά της να έχει πρόσβαση στον αφορώντα την αξιολόγηση των προσφορών διοικητικό φάκελο.

29 Με έγγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 5 Φεβρουαρίου 2001, η ενάγουσα ενημέρωσε το Πρωτοδικείο σχετικά με το ότι το Συμβούλιο, διαβίβασε τελικά, μέσω της Γραμματείας, τον διοικητικό φάκελο αξιολογήσεως των προσφορών με την κατάθεση, στις 12 Οκτωβρίου 2000, του υπομνήματός του αντικρούσεως, οπότε παραιτείται της προσφυγής της επί της υποθέσεως Τ-205/00.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

30 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 5 Ιανουαρίου 2001, η ενάγουσα άσκησε την παρούσα αγωγή.

31 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πέμπτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Στο πλαίσιο των προβλεπόμενων από το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, απηύθυνε γραπτές ερωτήσεις στους διαδίκους και κάλεσε το Συμβούλιο να προσκομίσει στοιχεία, οι δε διάδικοι ανταποκρίθηκαν εντός των ταχθεισών προθεσμιών.

32 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 7ης Φεβρουαρίου 2002.

33 Η ενάγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να κηρύξει την αγωγή παραδεκτή και βάσιμη·

— να υποχρεώσει το Συμβούλιο να καταβάλει ποσό ύψους 26 063 000 ευρώ ως αποζημίωση, εντόκως από 12 Απριλίου 2000·

— να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

34 Το Συμβούλιο ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την αγωγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

35 Η ενάγουσα ζητεί να της καταβληθεί το ποσό των 26 063 000 ευρώ ως αποζημίωση για τη ζημία που φέρεται ότι υπέστη λόγω της παράνομης συμπεριφοράς του Συμβουλίου στα πλαίσια της διαδικασίας αναθέσεως της επίδικης συμβάσεως. Ισχυρίζεται ότι το Συμβούλιο υπερέβη τα όρια της εξουσίας του και βαρύνεται με πρόδηλη έλλειψη επιδείξεως επιμελείας κατά τη διαχείριση της εν λόγω διαδικασίας. Οι προσαπτόμενες στο Συμβούλιο παραβάσεις είναι απόρροια:

— της παραθέσεως, στη συγγραφή υποχρεώσεων, αορίστων κριτηρίων επιλογής, επιτρεπόντων υπερβολικά σημαντικό περιθώριο εκτιμήσεως ενόψει του αντικειμένου της συμβάσεως·

— της χρησιμοποιήσεως, κατά την τελική επιλογή του συμβαλλομένου, κριτηρίων που δεν προσδιορίζονται στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά παράβαση ιδίως του άρθρου 18 της οδηγίας 93/37, διαψεύδοντας με τον τρόπο αυτό τις θεμιτές προσδοκίες της ενάγουσας·

— της ελλείψεως αιτιολογίας της απορρίψεως της προσφοράς της.

36 Το Συμβούλιο εκτιμά, πρωτίστως, ότι το αίτημα της ενάγουσας είναι αβάσιμο και επικουρικώς ότι το ύψος της αποζημιώσεως που αιτείται είναι υπερβολικό. Ισχυρίζεται ότι ουδεμία παράβαση διέπραξε που να μπορεί να της προσαφθεί και ότι εν πάση περιπτώσει οι εν λόγω «παραβάσεις δεν συνιστούν αρκούντως κατάφωρες προσβολές» κατά την έννοια της νομολογίας. Συναφώς, υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Ιουλίου 2000, C-352/98 P, Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-5291), μόνον οσάκις το οικείο θεσμικό όργανο δεν διαθέτει παρά πολύ περιορισμένο, αν όχι ανύπαρκτο, περιθώριο εκτιμήσεως, η απλή παράβαση του κοινοτικού δικαίου μπορεί να αρκεί προς απόδειξη της υπάρξεως κατάφωρης παραβάσεως, προκειμένου να στοιχειοθετηθεί η κατά το άρθρο 288 ΕΚ εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας. Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία, το Συμβούλιο, όπως και τα άλλα θεσμικά όργανα, διαθέτει σημαντική εξουσία εκτιμήσεως, όσον αφορά τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την έκδοση αποφάσεως περί συνάψεως συμβάσεως κατόπιν προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών και ο έλεγχος του κοινοτικού δικαστή πρέπει να περιορίζεται στην εξακρίβωση της ελλείψεως σοβαρής και πρόδηλης πλάνης (απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Νοεμβρίου 1978, 56/77, Agence européenne d'intérims κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1978, σ. 679, σκέψη 20· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 8ης Μαΐου 1996, T-19/95, Adia Intérim κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-321, σκέψη 49· της 17ης Δεκεμβρίου 1998, T-203/96, Embassy Limousines & Services κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1998, σ. II-4239, σκέψη 56, και της 6ης Ιουλίου 2000, T-139/99, AICS κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 2000, σ. II-2849).

Επιχειρήματα των διαδίκων

Επί της αιτιάσεως που αντλείται από την προσφυγή σε αόριστα κριτήρια επιλογής

37 Η ενάγουσα προσάπτει στο Συμβούλιο ότι στη συγγραφή υποχρεώσεων έκανε χρήση εξαιρετικά αορίστων κριτηρίων επιλογής. Ισχυρίζεται ότι «όπως προκύπτει συγκε-

κριμένα από τη συγγραφή υποχρεώσεων, έπρεπε να θεωρηθούν ως αποφασιστικής σημασίας [...] στοιχεία αφορώντα τις ικανότητες του επιχειρηματία ή των υπεργολάβων του, ενώ τα αφορώντα την προσφορά κριτήρια — με εξαίρεση το "νομότυπο" και το "ύψος" της προσφοράς — ήσαν παραδόξως σχεδόν ανύπαρκτα» μολονότι «μόνον αντικειμενικά στοιχεία, σε σχέση με την εκτέλεση της συμβάσεως, και άρα της προσφοράς, [θα ήσαν] σε θέση να διατηρήσουν την ισότητα των υποβαλόντων προσφορές και να αποφευχθούν με τον τρόπο αυτό δυσχερώς δικαιολογούμενες αξιολογικές κρίσεις». Επιπλέον, το άρθρο 30, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/37 το οποίο αφορά «την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά» απαριθμεί μόνο στοιχεία αφορώντα την ίδια την προσφορά, μεταξύ των οποίων δεν θα μπορούσαν εν προκειμένω να συμπεριληφθούν ορισμένα από τα κριτήρια της συγγραφής υποχρεώσεων, όπως η πείρα και η τεχνική ικανότητα της επιχειρήσεως και η ποιότητα των τυχόν υπεργολάβων και προμηθευτών, κριτήρια δυνάμενα να αξιολογηθούν δυσχερώς.

38 Το Συμβούλιο εκτιμά ότι δεν μπορεί να υιοθετηθεί η άποψη αυτή. Η πρόσκληση για την υποβολή προσφορών διευκρίνισε σαφώς τα οκτώ κριτήρια βάσει των οποίων επρόκειτο να εκδοθεί η απόφασή της περί αναθέσεως της συμβάσεως (βλ. ανωτέρω σκέψη 8). Όπως προκύπτει σαφώς από τα εν λόγω κριτήρια, το νομότυπο και το ύψος της προσφοράς δεν αποτελούσαν τα μόνα στοιχεία που έπρεπε να ληφθούν υπόψη, εφόσον η ανάθεση χωρούσε «υπέρ της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς» κατά την έννοια του άρθρου 30, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/37 (βλ. ανωτέρω σκέψη 6). Το Συμβούλιο εκτιμά ότι η εν λόγω διάταξη περιλαμβάνει απλώς ενδεικτικό κατάλογο των δυναμένων να ληφθούν υπόψη κριτηρίων και ότι αυτά μπορούν να ποικίλλουν ανάλογα με τη σύμβαση. Εν προκειμένω, η πρόσκληση για την υποβολή προσφορών διευκρίνισε σαφώς οκτώ κριτήρια, μεταξύ των οποίων καταλέγονται η πείρα και η τεχνική ικανότητα της επιχειρήσεως και η ποιότητα των προτεινομένων τυχόν υπεργολάβων και προμηθευτών. Το Συμβούλιο προσθέτει ότι η ενάγουσα δεν αποδεικνύει ότι το ίδιο υπερέβη σοβαρώς και προδήλως το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτει, απαριθμώντας τα ανωτέρω κριτήρια. Εξάλλου, υπογραμμίζει ότι, όπως προκύπτει τόσο από την αλληλογραφία του με την ενάγουσα όσο και από την έκθεση της ΣΕΑΠ, εξέτασε με αντικειμενικότητα τις τρεις παραληφθείσες προσφορές υπό το φως των οκτώ κριτηρίων της συγγραφής υποχρεώσεων.

Επί της αιτιάσεως που αντλείται από την προσφυγή σε κριτήρια μη προσδιοριζόμενα στη συγγραφή υποχρεώσεων

39 Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι το Συμβούλιο δεν θεμελίωσε την επιλογή του υποβαλόντος προσφορά στα αναφερόμενα στη συγγραφή υποχρεώσεων κριτήρια. Ισχυ-

ρίζεται ότι η προσφορά της ήταν σύμφωνη με τη συγγραφή υποχρεώσεων, ότι πληρούσε επαρκώς τα λοιπά προβλεπόμενα κριτήρια και ότι το ύψος της προσφοράς της ήταν σημαντικά κατώτερο των λοιπών. Έτσι, εφαρμόζοντας άλλα κριτήρια, μη περιελθόντα σε γνώση της ενάγουσας, το Συμβούλιο διέψευσε τη θεμιτή εμπιστοσύνη που αυτή θα ανέμενε για την κανονική διεξαγωγή της διαδικασίας αναθέσεως της συμβάσεως και για την τήρηση των προβλεπομένων προϋποθέσεων, παραβιάζοντας τη γενική αρχή περί επιμελείας και αυστηρότητας που επιβάλλει στα κοινοτικά όργανα η νομολογία (απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Μαρτίου 1997, Τ-73/95, Oliveira κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-381). Το Συμβούλιο απέρριψε την προσφορά της ενάγουσας επικαλούμενο τιμές ασυνήθως χαμηλές, υπερβολικά υψηλό πολλαπλασιαστή και πολύ υψηλές συνολικές τιμές επί της πενταετούς συνολικά διαρκείας της συμβάσεως. Η ενάγουσα διευκρίνισε επαρκώς τον τρόπο βάσει του οποίου προσδιόρισε καθένα από τα ανωτέρω στοιχεία, αποδεικνύοντας έτσι ότι τα κριτήρια που εφαρμόστηκαν στην πράξη για την επιλογή του Συμβουλίου ήσαν αδικαιολόγητα και διέψευσαν τις θεμιτές προσδοκίες της. Η ενάγουσα προσθέτει ότι, αν το Συμβούλιο στηριζόταν στη συγγραφή υποχρεώσεων, ουδόλως θα δικαιολογούνταν ο αποκλεισμός της.

40 Όσον αφορά τις εκληφθείσες ως ασυνήθως χαμηλές τιμές, η διαπίστωση αυτή εξηγείται από το γεγονός ότι «οι απαριθμούμενες τιμές ήσαν συνολικές και όχι τιμές μονάδος, οπότε ορισμένες χαμηλότερες τιμές μπορούσαν να συμψηφιστούν με υψηλότερες» (βλ. ανωτέρω ιδίως σκέψεις 17 και 19). Επιπλέον, με το από 24 Ιανουαρίου 2000 έγγραφό της (βλ. σκέψη 17 ανωτέρω), η ενάγουσα έκανε λόγο για τις προνομιακές σχέσεις της με τους συνήθεις προμηθευτές της. Εξάλλου, το άρθρο 30, παράγραφος 4, της οδηγίας 93/37 δεν υποχρεώνει την αναθέτουσα αρχή να απορρίψει οποιαδήποτε ασυνήθως χαμηλή τιμή. Τη δεσμεύει απλώς να ζητήσει διευκρινίσεις επί της διαμορφώσεως των προσφορών που παρίστανται ασυνήθως χαμηλές. Επομένως, η ενδεικτική αναφορά ασυνήθιστα χαμηλών τιμών μονάδος, πράγμα που δεν συνέβαινε με τις συνολικές τιμές των διαφόρων θέσεων, δεν μπορεί να δικαιολογεί την απόφαση του Συμβουλίου.

41 Όσον αφορά τον πολλαπλασιαστή για τα γενικά έξοδα, η ενάγουσα εκπλήσσεται από το ότι το Συμβούλιο χαρακτήρισε υψηλό συντελεστή ύψους 20 % ενώ, αντιθέτως, δεν αιφνιδιάστηκε εκ του ότι οι De Waele και Strabag έκαναν χρήση πολλαπλασιαστή ύψους 6 έως 8 %, τη στιγμή κατά την οποία, ενόψει της συγγραφής

υποχρεώσεων, έπρεπε να καλύπτει το σύνολο των απαριθμουμένων στη σκέψη 12 δαπανών. Η ενάγουσα θα εφάρμοζε συντελεστή ύψους 20 % λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της χρηστής διοικήσεως μιας επιχειρήσεως. Ενόψει των αρχών αυτών, θα ήταν ανέφικτο να περιλαμβάνονται οι νέες δαπάνες με περιθώριο ύψους 6 έως 8 %. Επιπλέον, σε καμία περίπτωση η συγγραφή υποχρεώσεων δεν υποδείκνυε ο εν λόγω συντελεστής να είναι κατά το δυνατόν χαμηλότερος.

42 Όσον αφορά τον υπολογισμό του ύψους των προσφορών για ολόκληρη της πενταετή περίοδο της συμβάσεως, το Συμβούλιο συνήγαγε εσφαλμένα ότι η προσφορά της ενάγουσας ήταν μακροπροθέσμως λιγότερο ανταγωνιστική. Η ενάγουσα υπογραμμίζει ότι το κριτήριο αυτό δεν συμπεριλαμβάνεται στη συγγραφή υποχρεώσεων και ότι, συνακόλουθα, ο τρόπος υπολογισμού ήταν απρόβλεπτος κατά τον χρόνο της προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών. Υποστηρίζει επίσης ότι ο οικείος τρόπος υπολογισμού είναι εσφαλμένος διότι οδηγεί στην επίτευξη συνολικής τιμής μη δυναμένης να ανταποκριθεί στο πραγματικό κόστος για την ως άνω χρονική περίοδο. Δεν χωρεί αμφιβολία ότι ορισμένες τιμές επιδέχονταν διακυμάνσεις, ενώ άλλες οφείλονταν άπαξ.

43 Επιπλέον, η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι ήταν η μόνη συμμορφωθείσα με τη συγγραφή υποχρεώσεων και συμπεριλαβούσα το περιθώριο κέρδους της στο «τμήμα Α» της τιμής της — όπως της επέβαλαν τα επίσημα έγγραφα περί της προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών —, τη στιγμή κατά την οποία οι Strabag και De Waele το είχαν κατανείμει στις θέσεις Β και Γ. Κατόπιν αυτού, είναι αναπόφευκτο η συλλήβδην αξιολόγηση αποκλειστικά και μόνο της θέσεως Α να αποβαίνει ζημιογόνος για την ενάγουσα και η επ' αυτού προσφορά της να είναι υψηλότερη από εκείνες που υπέβαλαν οι δύο άλλες εταιρίες (βλ. ανωτέρω σκέψεις 10 έως 13). Επιπλέον, το Συμβούλιο όφειλε να μη λάβει υπόψη σωρευτικώς τον πολλαπλασιαστή για τα γενικά έξοδα και τη συμβατική χρονική περίοδο, εφόσον τα δύο αυτά στοιχεία συγκροτούν στην πραγματικότητα ένα και μόνο.

44 Η ενάγουσα εκτιμά επίσης ότι η λογική που ακολούθησε το Συμβούλιο για την αξιολόγηση του κριτηρίου της πείρας και της τεχνικής ικανότητας της επιχειρήσεως ούτε περιγράφεται ούτε είναι σαφής.

45 Το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι τα επιχειρήματα της ενάγουσας είναι απορριπτέα. Η τελική επιλογή του στηρίχθηκε στα παρατιθέμενα με την πρόσκληση για την υποβολή προσφορών και τη συγγραφή υποχρεώσεων κριτήρια, ενώ εξετάστηκε προσεκτικά η συμφωνία των τριών προσφορών με καθένα από τα κριτήρια αυτά.

46 Το Συμβούλιο διευκρινίζει ότι, από την εξέταση της προσφοράς της ενάγουσας, προέκυψαν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

«— επί του νομοτύπου: ισότητα των τριών υποψηφίων [...]·

— επί του ύψους της προσφοράς: [η ενάγουσα] κατατάσσεται στην τρίτη θέση·

— επί των ποιοτικών κριτηρίων: όσον αφορά τρία κριτήρια [η ενάγουσα] κατατάσσεται στην τρίτη θέση, σχετικά με ένα κριτήριο κατατάσσεται exaequo στην τελευταία θέση και σχετικά με δύο κριτήρια οι τρεις υποβαλόντες προσφορές κατατάσσονται exaequo.»

47 Κατά το Συμβούλιο, το κριτήριο του νομοτύπου της προσφοράς είναι απόλυτο υπό την έννοια ότι η επιχείριση που δεν το πληροί αποκλείεται εξαρχής χωρίς να είναι αναγκαία η εξέταση της προσφορά της. Το κριτήριο του ύψους της προσφοράς είναι αντικειμενικό δεδομένου ότι επιτρέπει τη διαβάθμιση των προσφορών. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι η πλέον συμφέρουσα προσφορά έχει μεγαλύτερο ενδιαφέρον, υπό την προϋπόθεση, πάντως, ότι ανταποκρίνεται στα ποιοτικά κριτήρια. Τα λοιπά κριτήρια είναι στο σύνολό τους ποιοτικής φύσεως και επιτρέπουν την εκτίμηση της ποιότητας και της ικανότητας της επιχειρήσεως, της ομάδας προσωπικού και των προτεινομένων μέσων. Πάντως, είναι λιγότερο σημαντικά από το νομότυπο και την τιμή, δοθέντος ότι τα ποιοτικά αυτά κριτήρια αποτέλεσαν ήδη εν μέρει αντικείμενο ελέγχου κατά την πρώτη φάση της προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών με βάση τον υποβληθέντα φάκελο.

48 Όσον αφορά τις ασυνήθως χαμηλές τιμές, το Συμβούλιο ισχυρίζεται ότι είναι υποχρεωμένο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 30, παράγραφος 4, της οδηγίας 93/37, να απορρίπτει κάθε ασυνήθιστα χαμηλή τιμή μη δυνάμενη να δικαιολογηθεί. Προσθέτει ότι η ανωτέρω διάταξη της παρέχει την ευχέρεια να ζητεί διευκρινίσεις επί των ασυνήθως χαμηλών τιμών και να απορρίπτει την προσφορά σε περίπτωση που οι εν λόγω διευκρινίσεις δεν είναι πειστικές. Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, το Συμβούλιο απευθύνθηκε δύο φορές προς την ενάγουσα σχετικά με μεγάλο αριθμό ασυνήθως χαμηλών τιμών, αλλ' η τελευταία δεν προσκόμισε παρά αόριστες εξηγήσεις επί των τιμών και περιορίστηκε στη διαβεβαίωση ότι ήσαν δίκαιες (βλ. ανωτέρω ιδίως σκέψεις 16 έως 19). Το Συμβούλιο προσθέτει ότι η «σφαιρική» απάντηση στην πρόσκληση για την υποβολή προσφορών που χρησιμοποίησε η ενάγουσα καθίσταται σχεδόν προσχηματική και ως εκ τούτου είναι απορριπτέα.

49 Όσον αφορά τον πολλαπλασιαστή για τα γενικά έξοδα, το Συμβούλιο διατείνεται ότι πρόκειται για σημαντικό στοιχείο της οργανώσεως της συμβάσεως. Κατά το Συμβούλιο, ο εν λόγω παράγων έπρεπε να εφαρμόζεται επί των «καθαρών» τιμών κάθε παροχής και, αποτελώντας στοιχείο του κριτηρίου «ύψος της συμβάσεως», περιλαμβανόταν συνεπώς στη συγγραφή υποχρεώσεων (βλ. ανωτέρω σκέψεις 11 και 12). Υπογραμμίζει ότι ο ανωτέρω συντελεστής ήταν πολύ υψηλός, όσον αφορά την προσφορά της ενάγουσας, και σαφώς χαμηλότερος και σύμφωνος με τις πρακτικές της αγοράς, όσον αφορά τις προσφορές των δύο άλλων υποψηφίων. Κατόπιν αυτού, το υψηλό ποσοστό που πρότεινε η ενάγουσα ενείχε οικονομικό κίνδυνο για το Συμβούλιο στην περίπτωση κατά την οποία η ενδιαφερομένη προσέφευγε, για εργασίες που δεν προβλέπονταν μεταξύ των συγκεκριμένων παροχών στον συγκεντρωτικό κατάλογο, σε υπεργολάβους. Σε παρόμοια περίπτωση, το πραγματικό κόστος για το Συμβούλιο θα ενέκειτο στην πραγματικότητα στην τιμή υπεργολαβίας ή της προμήθειας, προσαυξημένη με τον εν λόγω συντελεστή. Υπό παρόμοιες περιστάσεις, το πραγματικό κόστος για το Συμβούλιο θα ήταν συνεπώς υψηλότερο στην περίπτωση της ενάγουσας έναντι εκείνου των δύο άλλων υποβαλόντων προσφορές. Επομένως, εναπέκειτο στην ενάγουσα να αποδείξει ότι το Συμβούλιο υπερέβη σοβαρώς και προδήλως το περιθώριο εκτιμήσεώς του θεωρώντας ότι ο συντελεστής ύψους 20 % που του είχε προταθεί ενείχε για το ίδιο οικονομικό κίνδυνο. Επιπλέον, η ενάγουσα δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο προς στήριξη του ισχυρισμού της ότι ήταν αδύνατο σε περιθώριο ύψους 6 έως 8 %, το οποίο είναι σύμφωνο με τις πρακτικές της αγοράς, να περιλαμβάνονται οι απαριθμούμενες στη συγγραφή υποχρεώσεων νέες δαπάνες (βλ. ανωτέρω σκέψη 12).

50 Το Συμβούλιο υποστηρίζει επίσης ότι ήταν προς το συμφέρον του να συγκρίνει το ύψος των προσφορών όχι μόνο σε ετήσια βάση αλλά και για όλη τη συμβατική

περίοδο. Εκτιμά ότι, δοθέντος ότι η συγγραφή υποχρεώσεων διευκρίνιζε ότι η σύμβαση της επιχειρήσεως συναπτόταν για πέντε έτη, ήταν αναμενόμενο και προς το συμφέρον του να εξετάσει το κόστος των διαφόρων προσφορών για την εν λόγω χρονική περίοδο. Το Συμβούλιο προσθέτει ότι, με βάση τη σύγκριση αυτή, η προσφορά της ενάγουσας δεν ήταν οικονομικώς η συμφερότερη λόγω υψηλού συντελεστή προσαυξήσεως. Διευκρινίζει ότι οι εργασίες του τμήματος Γ της προσφοράς (τα προκαθορισμένα σχέδια) μπορούσαν να πραγματοποιηθούν μόνον άπαξ, ενώ οι παροχές των τμημάτων Α και Β μπορούσαν να επαναλαμβάνονται καθόλη τη διάρκεια της συμβάσεως. Το Συμβούλιο ανέλυσε τις προσφορές των υποψηφίων από οικονομικής απόψεως χρησιμοποιώντας αντικειμενικά και ταυτόσημα κριτήρια. «Τα εν λόγω δύο κριτήρια [προέκυπταν] σαφώς από τη συγγραφή υποχρεώσεων:

— ο θεωρητικός όγκος των εργασιών σε ετήσια βάση (= ύψος της υποβληθείσας προτάσεως), ήτοι: Α + Β + 50 % Γ·

— ο θεωρητικός όγκος των εργασιών σε πενταετή βάση (= διάρκεια συμβάσεως), ήτοι: 5Α + 5Β + 100 % Γ».

51 Όσον αφορά το επιχείρημα της ενάγουσας περί της σωρεύσεως, εκ μέρους του Συμβουλίου, υψηλού πολλαπλασιαστή και της συμβατικής διάρκειας (βλ. ανωτέρω σκέψη 43), το εναγόμενο δηλώνει ότι δεν αντιλαμβάνεται τη σημασία του.

52 Όσον αφορά τα ποιοτικά κριτήρια, το Συμβούλιο σημειώνει επίσης την απουσία έγκυρης απαντήσεως της ενάγουσας σχετικά με το πέμπτο κριτήριο (συντονιστή ασφαλείας) και την ανεπαρκή απάντηση της επί του έκτου κριτηρίου (σχετικά με τους υπεργολάβους).

Επί της αιτιάσεως που αντλείται από την έλλειψη αιτιολογήσεως

53 Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι το Συμβούλιο παρέβη κατάφωρα τις διατάξεις του άρθρου 8 της οδηγίας 93/37 που του επέβαλαν την υποχρέωση να της κοινοποιήσει, εντός προθεσμίας δεκαπέντε ημερών από την υποβολή του αιτήματος, τους λόγους της απορρίψεως της προσφοράς της. Υποστηρίζει ότι το Συμβούλιο παρέβη επίσης τις εθνικές διατάξεις (βελγικό νόμο της 24ης Δεκεμβρίου 1993 σχετικά με τις συμβάσεις δημοσίων έργων και ορισμένες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών) που τυγχάνουν εφαρμογής σε θέματα συνάψεως των δημοσίων συμβάσεων. Οι κανόνες αυτοί προβλέπουν υποχρέωση αιτιολογήσεως των αποφάσεων των αναθετουσών αρχών, καθώς και την απαγόρευση μεθόδων εισαγουσών δυσμενή διάκριση. Εν προκειμένω, το Συμβούλιο περιορίστηκε σε αόριστες εκτιμήσεις, ουδόλως επιτρέπουσες στην ενάγουσα να εκτιμήσει τις πραγματικές πιθανότητες να της ανατεθεί η σύμβαση και την αιτιολόγηση της ληφθείσας αποφάσεως.

54 Η ενάγουσα εκτιμά ότι η εφαρμογή του βελγικού νόμου δεν μπορεί να αποτραπεί με το αιτιολογικό απλώς και μόνο ότι η οδηγία 93/37 ρυθμίζει τη διαφάνεια και το καθήκον αιτιολογήσεως της κοινοτικής αναθέτουσας αρχής. Συγκεκριμένα, η συγγραφή υποχρεώσεων διευκρινίζει στη σελίδα 32 ότι «υπό την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, εφαρμοστέων επί των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ισχύει επί της συμβάσεως το βελγικό δίκαιο». Η ενάγουσα δηλώνει επίσης ότι, παραιτούμενη από την προσφυγή της στην υπόθεση Τ-205/00 (βλ. ανωτέρω σκέψεις 28 και 29), δεν παραιτήθηκε από το δικαίωμά της αλλά μόνο από τη δίκη. Η εν λόγω προσφυγή αφορούσε απλώς την απόφαση του Συμβουλίου να της διαβιβάσει τον αιτηθέντα διοικητικό φάκελο και όχι τη νομιμότητα της αποφάσεως περί απορρίψεως της προσφοράς εκ μέρους του Συμβουλίου. Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι μπορεί εν πάση περιπτώσει οποτεδήποτε να αμφισβητήσει την απόφαση αυτή, υπό την έποψη της αιτιολογίας της, ενόψει του άρθρου 8 της οδηγίας 93/37.

55 Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι το έγγραφο του Συμβουλίου της 11ης Μαΐου 2000 (βλ. ανωτέρω σκέψη 23), πρώτη απάντηση επί του αιτήματός της να της διαβιβαστεί «η επίσημη αιτιολόγηση εκ μέρους της κοινοτικής αρχής περί του αποκλεισμού της από τη σύμβαση», δεν μπορεί να αποτελεί ανακοίνωση των λόγων απορρίψεως, όπως απαιτεί η οδηγία 93/37, δεδομένου ότι το εν λόγω έγγραφο δεν παραθέτει κανένα

λόγο. Προσθέτει ότι το έγγραφο του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 2000 (βλ. ανωτέρω σκέψη 26) δεν συνιστά περαιτέρω απαιτούμενη αιτιολόγηση δεδομένου, αφενός, ότι μεσολάβησε διάστημα πέραν του ενός και ημίσεος μηνός μετά την πρώτη αίτηση και ενός μηνός μετά την αίτησή της περί διευκρινίσεως της 15ης Μαΐου 2000 (βλ. ανωτέρω σκέψη 24), αφετέρου, ότι περιορίζεται στην υπόμνηση της κατατάξεως τριών υποψηφίων σύμφωνα με τα οκτώ κριτήρια, χωρίς όμως καμία αιτιολόγηση, εκτός εκείνης που αφορά το κριτήριο του ύψους, η εφαρμογή του οποίου αμφισβητείται.

56 Το Συμβούλιο εκτιμά ότι η αιτίαση της ενάγουσας που αντλείται από την έλλειψη διαφάνειας στερείται παντελώς βάσεως. Ισχυρίζεται ότι ο βελγικός νόμος της 24ης Δεκεμβρίου 1993 δεν τυγχάνει εφαρμογής εν προκειμένω, εφόσον οφείλει, ως αναθέτουσα αρχή συμβάσεως δημοσίων έργων, «να τηρεί την οδηγία 93/37, η οποία διέπει τη διαφάνεια και το καθήκον αιτιολογήσεως της κοινοτικής αναθέτουσας αρχής».

57 Το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι η ενάγουσα άσκησε προσφυγή ακυρώσεως, στηριζόμενη στο άρθρο 8, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, κατά της αποφάσεώς του περί αρνήσεως να δοθεί ευνοϊκή συνέχεια στο αίτημά της να λάβει τον «διοικητικό φάκελο» και ότι παραιτήθηκε από την προσφυγή επειδή, κατά την ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία, της διαβιβάστηκε ο φάκελος. Εκτιμά ότι από την εν λόγω παραίτηση οφείλει να συναγάγει ότι η ενάγουσα δεν αμφισβητεί πλέον, όσον αφορά την αιτιολόγηση της αποφάσεως περί απορρίψεως, τη νομιμότητα της αποφάσεως αυτής.

58 Το Συμβούλιο ισχυρίζεται ότι τήρησε την επιβαλλόμενη από την οδηγία 93/37 υποχρέωση αιτιολογήσεως υπό την έννοια ότι, κατ' αρχάς, με το έγγραφο της 14ης Απριλίου 2000 ενημέρωσε την ενάγουσα περί της απορρίψεως της προσφοράς της, ακολούθως δε, με έγγραφο της 11ης Μαΐου 2000, απάντησε στο ρητό αίτημά της της 26ης Απριλίου και 10ης Μαΐου 2000 να της κοινοποιήσει «την επίσημη αιτιολόγηση εκ μέρους της κοινοτικής αρχής» σχετικά με τον αποκλεισμό της από τη σύμβαση. Με το έγγραφο της 11ης Μαΐου 2000, το Συμβούλιο διευκρίνισε στην ενάγουσα το ζήτημα της διαδικασίας που είχε ακολουθήσει, τον λόγο της απορρίψεως της προσφοράς της, καθώς και τον λόγο για τον οποίο είχε επιλεγεί η προσφορά της De Waele.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

59 Το άρθρο 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ προβλέπει ότι, στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης, η Κοινότητα υποχρεούται, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου που είναι κοινές στα κράτη μέλη, να αποκαθιστά τη ζημία που προξενούν τα όργανα ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

60 Για τη θεμελίωση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας απαιτείται η συνδρομή ενός συνόλου προϋποθέσεων σχετικών με τον παράνομο χαρακτήρα της προσαπτόμενης στα κοινοτικά όργανα συμπεριφοράς, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προβαλλόμενης συμπεριφοράς και της ζημίας της οποίας γίνεται επίκληση. Όσον αφορά την πρώτη από τις προϋποθέσεις αυτές, η νομολογία απαιτεί να αποδεικνύεται κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου σκοπούντος στην προστασία των ιδιωτών (βλ., υπό την έννοια αυτή, προαναφερθείσα απόφαση Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής, σκέψη 42, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Ιανουαρίου 2002, Τ-210/00, Biret και Cie κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2002, σ. II-47, σκέψη 52). Αν δεν πληρούται μια από τις προϋποθέσεις αυτές, η αγωγή πρέπει να απορρίπτεται στο σύνολό της, χωρίς να χρειάζεται η εξέταση των λοιπών προϋποθέσεων στοιχειοθετήσεως της ευθύνης (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Σεπτεμβρίου 1994, C-146/91, ΚΥΔΕΠ κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-4199, σκέψη 19).

61 Εν προκειμένω, σχετικά με την αφορώσα την παράνομη συμπεριφορά της Κοινότητας προϋπόθεση, η ενάγουσα προσάπτει στο Συμβούλιο ότι παραβίασε τις διατάξεις της οδηγίας 93/37 αγνοώντας τα όρια της εξουσίας της και μη επιδεικνύοντας προδήλως επιμέλεια κατά τη διαχείριση της διαδικασίας αναθέσεως της συμβάσεως, λόγω των απαριθμουμένων ανωτέρω στη σκέψη 35 παραβάσεων.

62 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, σύμφωνα με πάγια νομολογία, το Συμβούλιο διαθέτει σημαντική εξουσία εκτιμήσεως ως προς τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προς έκδοση αποφάσεως για την ανάθεση συμβάσεως κατόπιν προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών (προαναφερθείσες αποφάσεις Agence européenne d'interims κατά Επιτροπής, σκέψη 20, Adia interims κατά Επιτροπής, σκέψη 49, και Embassy Limousines & Services κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 56).

63 Οσάκις το όργανο διαθέτει περιθώριο εκτιμήσεως, το αποφασιστικό κριτήριο για την εκτίμηση του αν συγκεκριμένη παράβαση του κοινοτικού δικαίου είναι κατάφωρη αποτελεί η πρόδηλη και σοβαρή εκ μέρους του υπέρβαση των ορίων που επιβάλλονται στην εξουσία του εκτιμήσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 5ης Μαρτίου 1996, C-46/93 και C-48/93, Brasserie du pêcheur και Factortame κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-1029, σκέψη 55, της 8ης Οκτωβρίου 1996, C-178/94, C-179/94 και C-188/94 έως C-190/94, Dillenkofer κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-4845, σκέψη 25, και προαναφερθείσα απόφαση Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής, σκέψη 43). Επομένως, η πρώτη προϋπόθεση για τη θεμελίωση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας πληρούται μόνον εφόσον αποδεικνύεται ότι το Συμβούλιο βαρύνεται με τις απαριθμούμενες ανωτέρω, στη σκέψη 35, πλάνες και παραβάσεις και ότι αυτές αποτελούν πρόδηλη και σοβαρή υπέρβαση των ορίων που επιβάλλονται στην εξουσία του εκτιμήσεως σε θέματα προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών.

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

64 Προκαταρκτικώς, το Πρωτοδικείο κρίνει σκόπιμο να υπενθυμίσει ορισμένα ειδικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της συμβάσεως που αποτέλεσε το αντικείμενο της επίδικης προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών. Πρώτον, η ανάθεση της επίδικης συμβάσεως δεν χωρούσε βάσει της χαμηλότερης τιμής της προσφοράς αλλ'

υπέρ της πλέον συμφέρουσας οικονομικώς προσφοράς, στοιχείο που συνεπάγεται την εφαρμογή διαφόρων στοιχείων μεταβαλλομένων ανάλογα με την επίδικη σύμβαση (βλ. ιδίως κατωτέρω σκέψη 65). Δεύτερον, η διαδικασία επρόκειτο να οδηγήσει στη σύναψη συμβάσεως πλαισίου πενταετούς διαρκείας, δυνάμενης να ανανεωθεί ανά δωδεκάμηνο. Τρίτον, η σύμβαση ήταν μικτής φύσεως και συνίστατο σε τρεις τύπους διαφορετικών παροχών, οι μέθοδοι καθορισμού της τιμής των οποίων ποικίλλαν. Επιπλέον, το τμήμα Β της συμβάσεως αφορούσε σημαντικό αριθμό παροχών που επρόκειτο να προσδιοριστούν και να τιμολογηθούν μόνο κατά τη διάρκεια εκτελέσεως της συμβάσεως. Ενόψει των ειδικών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων της επίδικης συμβάσεως, η συγκριτική αξιολόγηση των προσφορών που έπρεπε να πραγματοποιήσει το Συμβούλιο συνεπαγόταν κατ' ανάγκη όχι μόνο την εκ μέρους του επαλήθευση της ακρίβειας και της αξιοπιστίας των υποδεικνυομένων με τις προσφορές τιμών μονάδας, αλλά και την εκτίμηση του συνολικού κόστους των προβλεπομένων με τη σύμβαση παροχών για χρονική περίοδο πέντε ετών, στηριζόμενη στους όρους της συμβάσεως και στις υποδεικνυόμενες με τις προσφορές τιμές.

Επί της αιτιάσεως που αντλείται από την προσφυγή σε αόριστα κριτήρια επιλογής

65 Όσον αφορά τα δήθεν αόριστα κριτήρια αναθέσεως, επιβάλλεται να υπογραμμιστεί, κατ' αρχάς, ότι το Συμβούλιο, εφαρμόζοντας το άρθρο 30, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/37, δεν έλαβε υπόψη του, στα πλαίσια της προσκλήσεώς του για την υποβολή προσφορών, «αποκλειστικά τη χαμηλότερη τιμή», αλλά «την πλέον συμφέρουσα οικονομικώς προσφορά». Συναφώς, το άρθρο 30, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/37 σχετικά με τη συμφερότερη οικονομικώς προσφορά ορίζει ότι τα εφαρμοστέα κριτήρια ποικίλλουν «ανάλογα με το αντικείμενο της οικείας συμβάσεως: π.χ. η τιμή, η προθεσμία εκτελέσεως, τα έξοδα λειτουργίας, η αποδοτικότητα, η τεχνική αξία.»

66 Όπως προκύπτει από το άρθρο 30, παράγραφος 2, της οδηγίας 93/37, οσάκις η ανάθεση μιας συμβάσεως γίνεται στη συμφερότερη οικονομικά προσφορά, όλα τα κριτήρια αναθέσεως στα οποία προσφεύγει το Συμβούλιο πρέπει να μνημονεύονται

στη συγγραφή υποχρεώσεων. Επιπλέον, η διάταξη αυτή αφήνει στο Συμβούλιο την επιλογή των κριτηρίων αναθέσεως της συμβάσεως στην οποία προτίθεται να προβεί υπό τον όρο ότι τα επιλεγέντα κριτήρια σκοπούν στην εξατομίκευση της συμφερότερης οικονομικά προσφοράς. Πράγματι, το Συμβούλιο πρέπει να μπορεί να λάβει απόφαση κατά το δοκούν με βάση ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια μεταβαλλόμενα ανάλογα με τη σύμβαση, προκειμένου να καθορίσει την πλέον συμφέρουσα οικονομικά προσφορά (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Μαΐου 1985, 274/83, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1985, σ. 1077, σκέψη 25).

67 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, στο πλαίσιο των αναλόγων διατάξεων της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1992, για τον συντονισμό των διαδικασιών συνάψεως δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών (ΕΕ L 209, σ. 1), το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το άρθρο 36, παράγραφος 1, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας δεν μπορεί να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι έκαστο των κριτηρίων συνάψεως της συμβάσεως που λαμβάνει υπόψη η αναθέτουσα αρχή για να προσδιορίσει την οικονομικά συμφερότερη προσφορά πρέπει αναγκαστικά να είναι αμιγώς οικονομικής φύσεως, δοθέντος ότι δεν μπορεί να αποκλείεται ότι άλλοι, μη αμιγώς οικονομικοί, παράγοντες μπορούν να επηρεάζουν την αξία μιας προσφοράς κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής (απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 2002, C-513/99, Concordia Bus Finland, που δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 55).

68 Έπεται ότι το άρθρο 30, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/37 δεν μπορεί να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι έκαστο των κριτηρίων αναθέσεως που επέλεξε το Συμβούλιο προκειμένου να ταυτοποιήσει την πλέον συμφέρουσα οικονομικά προσφορά έπρεπε κατ' ανάγκη να είναι ποσοτικής φύσεως ή αποκλειστικά προσανατολισμένο προς τις τιμές ή τα τιμολόγια του συγκεντρωτικού καταλόγου. Πράγματι, διάφοροι παράγοντες, μη αμιγώς ποσοτικοί, μπορούν να επηρεάζουν την εκτέλεση των έργων και, κατά συνέπεια, την οικονομική αξία μιας προσφοράς. Έτσι, η πείρα και η τεχνική ικανότητα ενός υποβαλόντος προσφορά και της ομάδας του, ο εθισμός στον τύπο του σχεδίου που αποτελεί αντικείμενο της επίδικης συμβάσεως και η ποιότητα των προτεινομένων υπεργολάβων συνιστούν όλα ποιοτικά στοιχεία, τα οποία, αν δεν επιτυγχάνουν το απαιτούμενο από τη σύμβαση, ενδέχεται να συνεπάγονται καθυστερήσεις κατά την εκτέλεση των εργασιών ή να απαιτούν συμπληρωματικά έργα. Έπεται ότι, ακόμη και αν ορισμένα από τα μνημονευόμενα στη συγγραφή υποχρεώσεων κριτήρια για την αξιολόγηση της ικανότητας ενός υποψηφίου να εκτελέσει τις εργασίες δεν εκφράζονται με ποσοτικούς όρους, μπορούν να εφαρμόζονται κατ' αντικειμενικό και ενιαίο τρόπο για τους σκοπούς της συγκρίσεων

των προσφορών και ασκούν σαφώς επιρροή στην εξατομίκευση της οικονομικώς συμφερότερης προσφοράς.

69 Εν προκειμένω, όπως διευκρίνισε το Συμβούλιο (βλ. ανωτέρω σκέψη 47), τα οκτώ απαριθμούμενα στη συγγραφή υποχρεώσεων κριτήρια είναι, εξαιρουμένου του πρώτου κριτηρίου που αφορά το σύννομο της προσφοράς, ποιοτικής και ποσοτικής φύσεως. Το αφορών το σύννομο της προσφοράς κριτήριο είναι απόλυτο, οπότε η προσφορά πρέπει να απορρίπτεται οσάκις δεν συνάδει προς τη συγγραφή υποχρεώσεων. Το δεύτερο κριτήριο, ήτοι εκείνο του ύψους της προσφοράς, είναι ποσοτικής φύσεως και εξυπηρετεί τον σκοπό της παροχής αντικειμενικής βάσεως για τη σύγκριση των εξόδων, τιμών και τιμοκαταλόγων αντίστοιχα των προσφορών. Τα λοιπά έξι κριτήρια είναι στο σύνολό τους ποιοτικής φύσεως και η κύρια λειτουργία τους έγκειται στην επαλήθευση του ότι κάθε υποβαλών προσφορά διαθέτει τις βασικές ικανότητες και δεξιότητες για την εκτέλεση των εργασιών της συμβάσεως. Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι, καίτοι τα εν λόγω τρία κριτήρια, εκ των οποίων η πείρα και η τεχνική ικανότητα της επιχειρήσεως και η ποιότητα των προτεινομένων τυχόν υπεργολάβων δεν είναι απόλυτα ή ποσοτικά, όπως τα δύο πρώτα, πάντως, δεν είναι αόριστα και είναι όλα δεκτικά αντικειμενικής και συγκεκριμένης αιτιολογήσεως. Εξάλλου, επιβάλλεται να υπογραμμιστεί ότι τα κριτήρια, όπως η πείρα και η τεχνική ικανότητα της επιχειρήσεως και η ποιότητα των προτεινομένων τυχόν υπεργολάβων, συνιστούν παράγοντες ικανούς να επηρεάσουν την αξία της προσφοράς και, σε αντίθεση προς όσα ισχυρίζεται η ενάγουσα, ενδείκνυται να περιλαμβάνονται στα κριτήρια της συγγραφής υποχρεώσεων.

70 Περαιτέρω, το Πρωτοδικείο υπογραμμίζει ότι η ενάγουσα περιορίζεται στον ισχυρισμό ότι τα μνημονευόμενα στη συγγραφή υποχρεώσεων κριτήρια επιλογής δεν επιτρέπουν τη διατήρηση της ισότητας των υποψηφίων, χωρίς να παρέχει την παραμικρή συναφώς απόδειξη και χωρίς, άλλωστε, να επικαλείται οποιαδήποτε διάκριση εις βάρος της. Εν πάση περιπτώσει, όπως προκύπτει σαφώς από τον φάκελο και την έκθεση της ΣΕΑΠ, οι τρεις συγκεκριμένες προσφορές εξετάστηκαν με όλη την αναγκαία επιμέλεια και επ' αυτών εφαρμόστηκαν αδιακρίτως τα κριτήρια αναθέσεως.

71 Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα οκτώ κριτήρια εκτιμήσεως που απαριθμούνται στη συγγραφή υποχρεώσεων ήσαν διαφανή και συναφή προς τη φύση της συμβάσεως, σκοπούσαν δε στην ταυτοποίηση της πλέον συμφέρουσας οικονομικώς προσφοράς.

72 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το Συμβούλιο δεν υπερέβη τα όρια της εξουσίας του εκτιμήσεως διατυπώνοντας τα κριτήρια αναθέσεως στη συγγραφή υποχρεώσεων.

Επί της αιτιάσεως που αντλείται από τη χρησιμοποίηση στη συγγραφή υποχρεώσεων μη συγκεκριμένων κριτηρίων

73 Η ενάγουσα εκτιμά επίσης ότι το Συμβούλιο δεν θεμελίωσε την εκλογή του υποψηφίου επί των παρατιθεμένων στη συγγραφή υποχρεώσεων κριτηρίων, αλλά με γνώμονα άλλα κριτήρια τα οποία αυτή αγνοεί, με αποτέλεσμα να διαψεύδεται η θεμιτή εμπιστοσύνη που απέδιδε ενδεχομένως ως προς τον νομότυπο χαρακτήρα της διαδικασίας αναθέσεως της συμβάσεως. Το Συμβούλιο απέρριψε την προσφορά της επικαλούμενο τρεις λόγους, ήτοι το ότι συμπεριέλαβε, με την προσφορά της, ασυνήθως χαμηλές τιμές, υπερβολικά υψηλό πολλαπλασιαστή και συνολικές τιμές εξαιρετικά σημαντικές για τη συνολική διάρκεια των πέντε ετών της συμβάσεως. Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι διευκρίνισε επαρκώς τον τρόπο βάσει του οποίου προσδιόρισε καθένα από τα ανωτέρω στοιχεία, αποδεικνύοντας έτσι ότι τα κριτήρια που εφαρμόστηκαν στην πραγματικότητα ως οδηγός για την επιλογή του Συμβουλίου ήσαν αδικαιολόγητα και διέψευσαν τις θεμιτές προσδοκίες της.

74 Όσον αφορά τις τιμές που το Συμβούλιο θεώρησε ασυνήθιστα χαμηλές, δεν αμφισβητείται ότι η ενάγουσα, αντί να προσκομίσει τιμές μονάδας για κάθε αναφερόμενη στη συγγραφή υποχρεώσεων θέση, όπως απαιτούνταν, χρησιμοποίησε για ορισμένες θέσεις συνολικές και όχι τιμές μονάδας. Σύμφωνα με την έκθεση της ΣΕΑΠ, οι τιμές του ενός υποψηφίου ήσαν κατώτερες από το ήμισυ των τιμών των λοιπών υποψηφίων και κατά την εκτίμηση αρχιτεκτόνων θεωρήθηκαν ως ασυνήθως χαμηλές, γεγονός που συνεπάγεται ότι οι επίδικες τιμές ήσαν επισφαλείς. Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, το Συμβούλιο ζήτησε επανειλημμένα από την ενάγουσα διευκρινίσεις σχετικά με μεγάλο αριθμό τιμών που, κατά την άποψή του, δεν κάλυπταν ούτε την προμήθεια των υλικών και εξοπλισμών. Πάντως, παρά τις επανειλημμένες επαφές μεταξύ των μερών επί του θέματος, η ενάγουσα συνέχισε να επιμένει στις ίδιες τιμές με την προσφορά της. Διευκρίνισε ότι η πάγια πρακτική της που συνίστατο στη συγκεντρωτικότητα των τιμών της επέτρεπε να κερδίζει χρόνο κατά την προετοιμασία της προσφοράς της και επιβεβαίωσε ότι οι τιμές της ήσαν ορθές. Βεβαίωσε

επίσης ότι είχε προετοιμάσει την προσφορά της από κοινού με ορισμένους από τους συνήθεις προμηθευτές της και επιβεβαίωσε τη δέσμευσή της να εκτελέσει τις εργασίες σύμφωνα με την προσφορά της (βλ. ιδίως ανωτέρω σκέψη 17).

75 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η ενάγουσα δεν μπορεί να προσάπτει στο Συμβούλιο ότι επαλήθευσε μεγάλο αριθμό τιμών από τις παρατιθέμενες στην προσφορά της. Πράγματι, όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 30, παράγραφος 4, της οδηγίας 93/37, εναπόκειται στο Συμβούλιο, πρώτον, να εντοπίσει τις ύποπτες προσφορές, δεύτερον, να παράσχει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να αποδείξουν τη σοβαρότητα των προσφορών τους, ζητώντας τους τις διευκρινίσεις που η αναθέτουσα αρχή κρίνει σκόπιμες, τρίτον, να εκτιμήσει τη λυσιτέλεια των εξηγήσεων που παρέσχον οι ενδιαφερόμενοι και, τέταρτον, να αποφασίσει σχετικά με το αν πρόκειται να δεχθεί ή να απορρίψει τις προσφορές (απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Νοεμβρίου 2001, C-285/99 και C-286/99 Lombardini και Mantovani, Συλλογή 2001, σ. I-9233, σκέψη 55). Το Πρωτοδικείο παρατηρεί επί παραδείγματι ότι, με το υπόμνημά του αντικρούσεως, το Συμβούλιο διευκρίνισε ότι είχε απευθύνει προς την ενάγουσα ερωτήσεις επί πολύ μεγάλου αριθμού ασυνήθως χαμηλών τιμών, ήτοι επί των τιμών 319 επί συνόλου 1 020 ειδών του συγκεντρωτικού καταλόγου. Επιπλέον, ζήτησε από την ενάγουσα διευκρινίσεις για ορισμένες εξώφθαλμες παρατυπίες, ιδίως όσον αφορά τις ίδιες τιμές για θύρες, άσχετα από το αν πρόκειται για απλές, διπλές ή υαλόφρακτες. Η ενάγουσα δεν προσκόμισε ούτε με το υπόμνημά της απαντήσεως ούτε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση αξιόπιστα δικαιολογητικά στοιχεία αφορώντα τις εν λόγω παρατυπίες.

76 Συναφώς, επιβάλλεται να υπογραμμιστεί ότι, καίτοι το Συμβούλιο δεν είναι υποχρεωμένο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 30, παράγραφος 4, της οδηγίας 93/37, να επαληθεύει κάθε παρατιθέμενη σε ατομική προσφορά τιμή, οφείλει, εντούτοις, να εξετάζει τη φερεγγυότητα και τη σοβαρότητα των προσφορών που την εμβάλλουν σε υποψίες εν γένει, πράγμα που συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι ζητεί, ενδεχομένως, διευκρινίσεις επί των ατομικών τιμών που θεωρεί ύποπτες, κατά μείζονα δε λόγο αν είναι πολυάριθμες. Επίσης, το γεγονός ότι η προσφορά της ενάγουσας κρίθηκε σύννομη προς τη συγγραφή υποχρεώσεων δεν απήλλαξε το Συμβούλιο από την υποχρέωσή του, δυνάμει του ιδίου άρθρου, να επαληθεύσει τις τιμές συγκεκριμένης προσφοράς αν προέκυπταν αμφιβολίες ως προς τη φερεγγυότητά τους κατά τη διάρκεια της εξετάσεως των προσφορών και μετά την αρχική εκτίμηση του συννόμου αυτών.

77 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι το Συμβούλιο τήρησε ορθά την προβλεπόμενη στο άρθρο 30, παράγραφος 4, της οδηγίας 93/37 διαδικασία και ειδικότερα εκπλήρωσε τις εγγενείς με την κατ' αντιπαράθεση φύση της διαδικασίας επιταγές, προσφέροντας επανειλημμένα στην ενάγουσα τη δυνατότητα να αποδείξει τη σοβαρότητα της προσφοράς της. Συναφώς, όπως προκύπτει από την αλληλογραφία μεταξύ των διαδίκων και ιδίως από τα έγγραφα που απηύθυνε η ενάγουσα προς το Συμβούλιο στις 24 Ιανουαρίου και 11 Φεβρουαρίου 2000 (βλ. ανωτέρω σκέψεις 17 και 19), η ενάγουσα περιορίστηκε, παρά τις σαφείς αιτήσεις του Συμβουλίου, να επιβεβαιώσει αορίστως τη σοβαρότητα των παρατιθεμένων στην προσφορά της τιμών, χωρίς να προσκομίσει το παραμικρό αποδεικτικό στοιχείο συναφώς προκειμένου να καταδείξει τη φερεγγυότητα των ατομικών τιμών.

78 Επιβάλλεται η εκτίμηση ότι το Συμβούλιο δεν υπερέβη προδήλως και σοβαρώς τα όρια που επιβάλλονται συναφώς στην εξουσία του εκτιμήσεως, λαμβάνοντας υπόψη, στα πλαίσια της εκτιμήσεως της προσφοράς της ενάγουσας, το ότι οι προσφερόμενες τιμές ήσαν ασυνήθως χαμηλές και την έλλειψη πειστικής εξηγήσεως που εξακολουθούσε να υφίσταται μετά την προβλεπόμενη με το άρθρο 30, παράγραφος 4, της οδηγίας 93/37 κατ' αντιπαράθεση διαδικασία.

79 Επομένως, επιβάλλεται η απόρριψη της επιχειρηματολογίας της ενάγουσας σχετικά με τις ασυνήθως χαμηλές τιμές.

80 Η ενάγουσα εκτιμά ότι το Συμβούλιο θεώρησε εσφαλμένα ως υψηλό τον πολλαπλασιαστή ύψους 20 % που συμπεριέλαβε στην προσφορά της για τα απαριθμούμενα ανωτέρω στη σκέψη 12 «γενικά έξοδα έδρας». Υποστηρίζει ότι ήταν ανέφικτο να συμπεριληφθούν τα ως άνω έξοδα με περιθώριο 6 έως 8 %, όπως έπραξαν οι De Waele και Strabag με τις προσφορές τους.

81 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ενάγουσα περιορίζεται στον ισχυρισμό ότι τούτο ήταν ανέφικτο, χωρίς να προσκομίζει το παραμικρό αποδεικτικό στοιχείο ή οποιαδήποτε ένδειξη συναφώς.

82 Επιπλέον, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ο προταθείς από την ενάγουσα πολλαπλασιαστής για τα «γενικά έξοδα έδρας» ήταν σαφώς σημαντικότερος από εκείνο των λοιπών υποψηφίων και ενείχε, κατά το Συμβούλιο, οικονομικό κίνδυνο για το ίδιο αν η ενάγουσα επρόκειτο να αναθέσει σε υπεργολάβους εργασίες που δεν περιλαμβάνονταν μεταξύ των συγκεκριμένων παροχών που προέβλεπε ο συγκεντρωτικός κατάλογος της συγγραφής υποχρεώσεων. Σε απάντηση γραπτής ερωτήσεως που υπέβαλε το Πρωτοδικείο πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση με σκοπό να διαπιστωθεί το υπαρκτό του φερόμενου οικονομικού κινδύνου, το Συμβούλιο προέβη σε παραλληλισμό, στηριζόμενο σε εργασίες που περατώθηκαν σε ένα από τα κτίριά του κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους της συμβάσεως με την De Waele, έναντι των αριθμών και του πολλαπλασιαστή που πρότεινε η ενάγουσα με την προσφορά της, προκειμένου να προσδιοριστεί το κόστος των εν λόγω εργασιών σε περίπτωση περατώσεώς τους από την τελευταία. Ακολούθως, το Συμβούλιο συνέκρινε το κόστος αυτό με εκείνο των εργασιών που πραγματοποίησε η De Waele, τόσο σε ετήσια όσο και σε πενταετή βάση, ήτοι όση και η προβλεπόμενη διάρκεια της συμβάσεως. Δεδομένου ότι μεγάλο μέρος των επιδίκων εργασιών είχαν ήδη περατωθεί από υπεργολάβους, προέκυπτε από την εν λόγω εξομοίωση ότι το Συμβούλιο θα έπρεπε να καταβάλει, ενδεχομένως, στην ενάγουσα σαφώς υψηλότερο ποσό από εκείνο που κατέβαλε στην De Waele για την ολοκλήρωση των ιδίων εργασιών. Έπεται ότι ορθώς το Συμβούλιο, στα πλαίσια της αξιολογήσεως με σκοπό την επιλογή της οικονομικώς συμφερότερης προσφοράς για τα πέντε έτη της διαρκείας ισχύος της συμβάσεως, έλαβε υπόψη το ενδεχόμενο αποτέλεσμα εκ της αποκλίσεως μεταξύ του προταθέντος από την ενάγουσα πολλαπλασιαστή ύψους 20 % και εκείνου που πρότειναν οι λοιποί υποψήφιοι.

83 Κατόπιν αυτού, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η ενάγουσα δεν απέδειξε ότι το Συμβούλιο ενήργησε κατά πρόδηλη και σοβαρή πλάνη εκτιμήσεως εκλαμβάνοντας, κατά την αξιολόγηση της προσφοράς της ενάγουσας, ότι ο πολλαπλασιαστής ύψους 20 % ενείχε οικονομικό κίνδυνο. Επιπλέον, το γεγονός ότι το Συμβούλιο δεν υπέδειξε, με τη συγγραφή υποχρεώσεων, ότι ο συντελεστής αυτός είναι κατά το δυνατό χαμηλότερος δεν ασκεί επιρροή, δεδομένου ότι ο ίδιος ο στόχος του συγκεντρωτικού καταλόγου έγκειται στο να υποχρεώσει τους υποψηφίους να υποδείξουν όλες τις τιμές τους, συμπεριλαμβανομένου του πολλαπλασιαστή, ανεξάρτητα από το αν είναι υψηλές ή όχι, τιμές που πρόκειται, κατά περίπτωση, να δεσμεύουν τα μέρη.

84 Επομένως, επιβάλλεται η απόρριψη της επιχειρηματολογίας της ενάγουσας σχετικά με τον πολλαπλασιαστή για τα «γενικά έξοδα έδρας».

85 Όσον αφορά τον υπολογισμό του ύψους των προσφορών σε πενταετή βάση στον οποίο προέβη το Συμβούλιο κατά την αξιολόγησή τους, η ενάγουσα εκτιμά ότι το εναγόμενο συνήγαγε πεπλανημένως ότι η προσφορά ήταν μακροπροθέσμως η λιγότερο ανταγωνιστική. Υπογραμμίζει ειδικότερα ότι «ο τύπος» του «5Α + 5Β + Γ» που χρησιμοποίησε το Συμβούλιο δεν απαντούσε στη συγγραφή υποχρεώσεων και ο τρόπος αυτός υπολογισμού ήταν απρόβλεπτος κατά τον χρόνο της προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών. Επίσης, υποστηρίζει ότι ο συγκεκριμένος τρόπος υπολογισμού είναι εσφαλμένος επειδή οδηγεί στην επίτευξη σφαιρικής τιμής μη δυναμένης να ανταποκριθεί στο πραγματικό κόστος των εργασιών επί πενταετούς βάσεως.

86 Προκαταρκτικώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, όσον αφορά το συγκεκριμένο ζήτημα, το Συμβούλιο διέθετε σημαντική εξουσία εκτιμήσεως και ο έλεγχος του Πρωτοδικείου πρέπει να περιορίζεται στο αν συντρέχει ή όχι σοβαρή και πρόδηλη πλάνη. Επιβάλλεται να υπογραμμιστεί, κατ' αρχάς, ότι, μολονότι η συγγραφή υποχρεώσεων δεν περιελάμβανε τον εν λόγω τύπο, η πρόσκληση για την υποβολή προσφορών και η συγγραφή υποχρεώσεων προσδιόριζαν σαφώς ότι η διάρκεια της συμβάσεως ήταν κανονικά πενταετής (βλ. ανωτέρω σκέψη 7). Η εφαρμογή του ως άνω τύπου κατέστησε στην πράξη εφικτό τον παραλληλισμό, βάσει των όρων των προσφορών των τριών υποψηφίων, του συνολικού κόστους της συμβάσεως για το Συμβούλιο επί πέντε έτη, συνυπολογιζομένων των διαφόρων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων των παροχών των τμημάτων Α, Β και Γ του συγκεντρωτικού καταλόγου. Ενώ το ύψος της προσφοράς που κατέθεσε η ενάγουσα ανερχόταν σε 3 946 745,49 ευρώ ετησίως (βλ. ανωτέρω σκέψη 15), οπότε ήταν κατώτερο του ετησίου ύψους των δύο άλλων προσφορών, ο παραλληλισμός στον οποίο προέβη το Συμβούλιο τού επέτρεπε να συγκρίνει τα συνολικά οικονομικά πλεονεκτήματα των τριών προσφορών ενόψει της πενταετούς διαρκείας της συμβάσεως και των ειδικών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων των προβλεπομένων στα τμήματα Α, Β και Γ του συγκεντρωτικού καταλόγου παροχών. Πράττοντας τούτο, το Συμβούλιο ήταν σε θέση να κρίνει ότι η προσφορά της ενάγουσας ήταν η ακριβότερη μακροπροθέσμως. Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, καίτοι ο προαναφερθείς στη σκέψη 85 τύπος δεν απαντούσε στη συγγραφή υποχρεώσεων, εντούτοις η χρήση του ήταν προβλεπτή και εύλογη ενόψει, ιδίως, της διαρκείας της συμβάσεως στην προκειμένη περίπτωση.

87 Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι τα προεκτεθέντα στη σκέψη 43 επιχειρήματα της ενάγουσας δεν μπορούν να γίνουν κατανοητά. Οι απαντήσεις της ενάγουσας επί των ερωτήσεων που της υποβλήθηκαν πριν και κατά τη διάρκεια της επ' ακροατηρίου συζητήσεως δεν επέτρεψαν στο Πρωτοδικείο να διαφωτιστεί επί των επιχειρημάτων αυτών. Άρα, είναι απορριπτέα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας (βλ. διάταξη του Πρωτοδικείου της 21ης Μαΐου 1999, Τ-154/98, Asia Motor France κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-1703, σκέψη 49).

88 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η ενάγουσα δεν απέδειξε ότι το Συμβούλιο ενήργησε κατά πρόδηλη και σοβαρή πλάνη ως προς την εκτίμηση του ύψους των προσφορών βάσει της διαρκείας της συμβάσεως. Επομένως, επιβάλλεται η απόρριψη της επιχειρηματολογίας της ενάγουσας σχετικά με την αξιολόγηση των τιμών των προσφορών.

Επί της αιτιάσεως που αντλείται από την έλλειψη αιτιολογήσεως

89 Όσον αφορά την προβαλλόμενη αθέτηση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, εν προκειμένω το Πρωτοδικείο υπογραμμίζει ότι το αίτημα αποζημιώσεως ύψους 26 063 000 ευρώ που υπέβαλε η ενάγουσα (βλ. ανωτέρω σκέψη 33) περιλαμβάνει μεταξύ άλλων αίτημα αφορών 24 000 000 ευρώ για την αποκατάσταση της ζημίας που απορρέει από την απολεσθείσα ευκαιρία αναλήψεως της εν λόγω συμβάσεως. Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, ακόμη και αν έπρεπε να θεωρηθεί ότι το Συμβούλιο δεν αιτιολόγησε επαρκώς την απόρριψή του της προσφοράς της ενάγουσας, το γεγονός αυτό δεν θα μπορούσε να αποδείξει ότι η ανάθεση της συμβάσεως στην De Waele αποτελεί πλάνη ούτε ότι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ του γεγονότος αυτού και της προβαλλόμενης εκ μέρους της ενάγουσας απωλείας.

90 Όσον αφορά τα επιχειρήματα του Συμβουλίου που προεκτέθηκαν στη σκέψη 57, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η ασκηθείσα από την ενάγουσα προσφυγή στα πλαίσια της υποθέσεως Τ-205/00 είχε ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως του Συμβουλίου περί αρνήσεως της προσβάσεως αυτής στον διοικητικό φάκελο σχετικά

με την αξιολόγηση των προσφορών και υπό την έννοια αυτή στρεφόταν κατά αποφάσεως διακρινομένης από την επίδικη. Επειδή η ενάγουσα παραιτήθηκε από την εν λόγω προσφυγή, αυτή δεν ασκεί επιρροή στα πλαίσια της παρούσας αγωγής.

91 Σχετικά με το επιχείρημα της ενάγουσας που προεξετέθη στη σκέψη 54 και αφορά τις διατάξεις του βελγικού δικαίου επί των προσκλήσεων για την υποβολή προσφορών, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι το γεγονός ότι στο σημείο 26, στοιχείο a, της συγγραφής υποχρεώσεων μνημονεύεται ότι «το βελγικό δίκαιο ισχύει επί της συμβάσεως» είχε ως σκοπό να υπαγάγει την τυχόν σύναψη της συμβάσεως και την εκτέλεση των προβλεπομένων με αυτή παροχών στις συναφείς διατάξεις του βελγικού δικαίου. Αντίθετα, δεν καλύπτει τις προγενέστερες της συνάψεως της συμβάσεως διαδικασίες, οι οποίες διέπονται αποκλειστικά από τις διατάξεις της οδηγίας 93/37. Επομένως, πρέπει να προσδιοριστεί η έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως που φέρει το Συμβούλιο έναντι του υποβαλόντος προσφορά η οποία δεν επελέγη στο πλαίσιο της διαδικασίας συνάψεως συμβάσεως δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/37, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/52.

92 Όπως προκύπτει από την τελευταία αυτή διάταξη και από την προαναφερθείσα απόφαση Adia interim κατά Επιτροπής, το Συμβούλιο πληροί την υποχρέωση να αιτιολογεί εφόσον αρκείται, κατ' αρχάς, στην άμεση ενημέρωση των αποκλεισθέντων υποψηφίων σχετικά με την απόρριψη της προσφοράς τους με απλή και μη αιτιολογημένη κοινοποίηση, ακολούθως δε παρέχει στους υποψηφίους που διατύπωσαν ρητώς σχετικό αίτημα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και τα πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς καθώς και το όνομα του υπέρ ου η ανάθεση εντός προθεσμίας δεκαπέντε ημερών από την παραλαβή γραπτού αιτήματος.

93 Ο τρόπος αυτός ενεργείας συνάδει προς τον σκοπό της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως κατά το άρθρο 253 ΕΚ, ότι δηλαδή από την αιτιολογία πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο σαφή και αναμφισβήτητο η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εξέδωσε την πράξη, κατά τρόπον ώστε, αφενός, να παρέχεται η δυνατότητα στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που οδήγησαν στη λήψη του μέτρου προκειμένου να είναι σε θέση να υπερασπίσουν τα δικαιώματά τους, και, αφετέρου, στον δικαστή να ασκεί τον έλεγχό του, (απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Ιουνίου 1995, T-166/94, Koyo Seiko κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1995, σ. II-2129, σκέψη 103, και προαναφερθείσα απόφαση Adia interim κατά Επιτροπής, σκέψη 32).

94 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι, προκειμένου να προσδιοριστεί αν το Συμβούλιο εκπλήρωσε την υποχρέωσή του αιτιολογήσεως, επιβάλλεται η εξέταση του αποσταλέντος στην ενάγουσα στις 11 Μαΐου 2000 εγγράφου σε απάντηση της από 26 Απριλίου 2000 ρητής αιτήσεώς της.

95 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με το έγγραφο της 11ης Μαΐου 2000, το Συμβούλιο διευκρίνισε κατά τρόπο αρκούντως λεπτομερή τους λόγους για τους οποίους απέρριψε την προσφορά της ενάγουσας και εξέθεσε τα χαρακτηριστικά και τα πλεονεκτήματα που εμφάνιζε η προσφορά της De Waele. Το εν λόγω έγγραφο διευκρινίζει σαφώς τη διαδικασία που τηρήθηκε κατά την αξιολόγηση των προσφορών των τριών υποψηφίων και το γεγονός ότι η προσφορά της De Waele επελέγη επειδή ήταν η πλέον συμφέρουσα οικονομικώς. Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι η ενάγουσα μπορούσα πάραυτα να εντοπίσει τον συγκεκριμένο λόγο απορρίψεως της προσφορά της, ήτοι το γεγονός ότι ήταν λιγότερο συμφέρουσα οικονομικώς από εκείνη της De Waele. Το Συμβούλιο προσέθεσε ότι η προσφορά της ενάγουσας δεν κατετάγη, όσον αφορά και τα οκτώ μνημονευόμενα στη συγγραφή υποχρεώσεων κριτήρια, σε καλύτερη θέση έναντι εκείνης της De Waele.

96 Εν πάση περιπτώσει και σε αντίθεση προς όσα ισχυρίζεται η ενάγουσα (βλ. ανωτέρω σκέψη 55), το έγγραφο του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 2000 μπορεί επίσης να ληφθεί υπόψη για τον έλεγχο αν εν προκειμένω η αιτιολόγηση ήταν επαρκής, εφόσον η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με τα πληροφοριακά στοιχεία που διέθετε η ενάγουσα κατά τον χρόνο ασκήσεως της αγωγής. Αν η ενάγουσα ζητεί, όπως εν προκειμένω, από το εναγόμενο όργανο συμπληρωματικές εξηγήσεις σε σχέση με απόφαση πριν από την άσκηση αγωγής αλλά μετά την προβλεπόμενη με το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/37 ημερομηνία και το αίτημά της ικανοποιείται, δεν μπορεί να ζητείται από το Πρωτοδικείο να μη λάβει υπόψη του τις εν λόγω εξηγήσεις κατά την αξιολόγηση του επαρκούς χαρακτήρα της αιτιολογίας, εξυπακουομένου, πάντως, ότι το όργανο δεν επιτρέπεται να αντικαθιστά την αρχική με όλως νέα αιτιολόγηση, πράγμα που δεν συμβαίνει εν προκειμένω. Πράγματι, με το έγγραφο της 14ης Ιουνίου 2000, το Συμβούλιο, συμπληρώνοντας το έγγραφο της 11ης Μαΐου 2000, παρέσχε λεπτομερέστερες εξηγήσεις, οι οποίες, όμως, αντιστοιχούν προς τις δοθείσες με το πρώτο έγγραφο σχετικά με την απόρριψη της προσφοράς της ενάγουσας. Επιπλέον, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι ο πληρέστερος χαρακτήρας της ενημερώσεως με το έγγραφο της 14ης Ιουνίου 2000 δεν θέτει υπό αμφισβήτηση τον επαρκή χαρακτήρα της αιτιολογήσεως με το έγγραφο της 11ης Μαΐου 2000.

97 Έπεται ότι η ενάγουσα δεν μπορεί να στηρίξει την αγωγή της στη φερόμενη αθέτηση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως.

98 Όπως προκύπτει από τα προεκτεθέντα, η ενάγουσα δεν απέδειξε ότι το Συμβούλιο υπερέβη τα όρια που επιβάλλονται στην εξουσία της εκτιμήσεως ούτε ότι, συνακόλουθα, διέπραξε κατάφωρη παραβίαση του κοινοτικού δικαίου.

99 Δεδομένου ότι δεν συντρέχει η πρώτη προϋπόθεση της θεμελιώσεως της ευθύνης της Κοινότητας, ήτοι η παράνομη συμπεριφορά του ενδιαφερομένου οργάνου, επιβάλλεται η απόρριψη του αιτήματος περί αποκαταστάσεως της ζημίας της ενάγουσας, ενώ παρέλκει η εξέταση της συνδρομής των λοιπών προϋποθέσεων.

Επί των δικαστικών εξόδων

100 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του αντιδίκου. Δεδομένου ότι η ενάγουσα ηττήθηκε και το Συμβούλιο ζήτησε την καταδίκη της στα έξοδα, η ενάγουσα πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδά της καθώς και στα έξοδα του Συμβουλίου.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αγωγή.

2) Η ενάγουσα φέρει τα δικαστικά έξοδά της και τα έξοδα του Συμβουλίου.

Cooke García-Valdecasas Lindh

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 25 Φεβρουαρίου 2003.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

R. García-Valdecasas